

Política Nacional de
Lenguas Originarias,
Tradición Oral e
Interculturalidad

PNLOTI

Lengua: Quechua Áncash

MUSHUQ RURAYASHQANKUNAPITA TAPUKUYKINA

Política Nacional de Lenguas Originarias, Tradición Oral E Interculturalidad (PNLOTI) Nishqanpita

Política Nacional de Lenguas Originarias, Tradición oral e Interculturalidad – PNLOTI nishqanpita mushuq rurayashqankunata musyay, kay políticataqa Ministerio de Culturam ruraykan, 4 millones nunakunapa derechos linguisticos nishqan wallka kaptin, tsayta alliyaatsiyananpaqmi uryaykaayan, Perunintsikchaw 48 shimikunatam parlayan. PNLOTI nishqata 2040 watayaqmi ruraykaayan, tsaychawmi churaykaayan nunakuna munayanqankunata wanayanqankunata.

1.

¿Imataq mushuqyatsi Política Nacional de Lenguas Originarias Tradición Oral e Interculturalidad nishqan?

LPNLOTI nishqata 2017 watachawmi, Decreto Supremo N° 005-2017-MC nishqawan hurquyarqan, kaymi allaapa alli imanaw shimintsikpaq kay watakunachaw shamuq watakunachawpis uryanapaq.

Kay políticataqa CEPLAN nishqantanawmi kanan ruraykaayan, kayta tarintsik Decreto Supremo N° 029-2018-PCM nishqachawmi, kaywanmi Perunintsikchaw política rurayashqankunata alliyaykaatsiyan, tsaymi Ministerio de Cultura kay política nishqata mushuqyaykaatsin alli kananpaq.

2.

¿Imanirtaq PNLOTI nishqa alli mushuqyashqa kanman?

Kay mushuq rurayashqanchawqa censo 2017 watachaw yarqushqantam churayashqa, imanaw kaykanqantsikta. Tsaynawllam politicata imanaw rikaanapaq qatinapaq churayashqa. Kay mushuq Politicata 2040 watayaq rurayashqa tsaywan shumaq uryanapaq, llapan rurayashqankunata tarinapaq.

Kay mushuq rurayashqankunaqa allaapa allim estaduchaw uryaqkuna huntakarkur rurayaanapaq. Tsaywanmi institucionkunachaw kaayiyashunki yanapayashunki parlayanqayki shimiychaw hina alliq kallpatsashqa kananpaq mana ushakanapaq.

3. ¿Imapaqtaq mushuqyaykatsiyan PNLOTI nishqatan?

PNLOTI nishqaqa chusku ruraykunatam ashin tarinanpaq:

- a) Estaduchaw uryačkuna kikintsikpa shimintsikkunachaw kaayimanantsiktam yanapamanantsiktam ashin.
- b) Manan pipis mana alli rikaashunaykitsu, allqutsashunaykitsu shimiychaw parlakuptiyki.
- c) Mamakuna taytakuna wamrankunata shimintsikkunata yachatsiyanqa parlayta, markantsikkunapa yachayninkunatapis riqitsiyanqa mana ushukananpaq.
- d) Atsqaq nunakunatam parlayta qillqayta shimintsikta yachatsiyanqa.

4. ¿Pikunapaqtaq alli kanqa kay mushuq rurayashqan PNLOTI nishqapita?

LKay Política nishqanqa 4 millonis 477 mil 195 parlaqkunapamata derechunata alliyaatsinqa, Perunintsikchaw chusku chunka puwaq (48) shimikunatam parlayan, kaymi 16% llapan Perunintsikchaw taraqkunapa, kaytam censo 2017 rurayashqanchaw hurqayamushqa.

5. ¿Ima mana allitataq alliyaatsinqa PNLOTI nishqan kay mushuq rurayashqankunawan?

“Shimintsik parlaqkunapa ichikllam derechunkuna kan”, tsaytam alliyaatsiyanta kay Políticawan, Perunintsikchaw chusku chunka puwaq (48) shimintsik parlaqkunapata.

6. ¿Imanawtaq PNLOTI nishqata mushuqyaykaatsiyan?

PNLOTI nishqata mushuqyaykaatsiyan ishkaynawpam:

- a) **De carácter técnico nishqa:** políticataqa alliyaykaatsiyan DS N° 029-2018-PCM nishqannawmi. Tsaymi kananqa kapun 4 ruraykuna, 32 lineamientos estratégicos nishqa, 42 ruraykunatam Ministerio de Cultura ruraykan, 8tanam wakin ministryukuna rurayaan.
- b) **De carácter participativo nishqa:** mushuq rurayashqankunatam llapan nunakunata rikaykaatsiyan, paykuna imallatapis niriyanañpaq kay politicapiq. Tsaynawllam markamayintsikkunawan organizaciones indígenas nishqankunawanpis tallerkunata rurayanqa.

7.

¿Imanawtaq mushuq rurayashqankunachaw uryayanqa?

Mushuq rurayashqan yarqaramuptinqa, llapan institucionkunam uryayanqa. Direccción de Lenguas Indígenas nishqanshi rikanqa, qatinqa kay mushuq rurayashqankunata, kayqa Dirección General de Derechos de los Pueblos Indígenas del Viceministerio de Interculturalidad del Ministerio de Culturachawshi kaykan.

www.gob.pe/cultura

Av. Javier Prado Este 2465, San Borja
Lima - Perú

 [mincu.pe](https://www.facebook.com/mincu.pe)

 [MinCulturaPe](https://twitter.com/MinCulturaPe)

 [minculturape](https://www.instagram.com/minculturape)